

SLOVENSKI UČITELJ.

Glasilo „Učiteljskega društva za slovenski Štajer.“

Izhaja 5. in 20. vsakega meseca na celi pol in velja do konca sočega leta 2 glid.
Naročnino in dopise sprejema začasni odbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ v Ljutomeru.

Štev. 7. V Mariboru 5. septembra 1874. Letnik II.

Imenovanje učiteljev.

Nej ga skorej več klerikalnega lista, ki bi v vsakej številki ne zabavljal novim šolskim postavam, ker so baje „brezverske“. Zakaj uže li? — Radi tega, ker so — pravično sestavljene ter dajo tudi narodu votum o šolskih zadevah in nejmajo več sami duhovni šolstva v rokah. Jeze se, ker so upeljane v narodno šolo tudi realije, ker se sedaj detca nči tudi misliti in ne samo verjeti. A oni ne priznavajo (?), da so te postave baš našemu narodu potrebne, ker mu dajo priliko, da se lahko izobrazí ter varuje narodne smerti. Ugovarjali nam bodo: „E — če naš narod nej v 1000 letih poginol tudi sedaj ne bode!“ Toda take fraze nam ne smejo biti mar, ker naš narod nej samo zato na svetu, da le — ve getuje, temveč mora tudi — napredovati. Nove postave mora vsak pravi narodnjak smatrati kot garancijo našega narodnega živjenja in napredovanja. One pripuščajo narodu samemu, da določuje, kako naj se detca izobrazuje in v kakošnem duhu, da prijde gmotno in duševno naprej.

Žalibog! da se je jelo od neke strani agitovati za to, da bi se narodu nekaj teh pravic odvzelo. Tu mislimo baš na — imenovanje učiteljev. Po sočih šol. postavah ima tisti pravico učitelja imenovati, kateri ga plačuje. To je gotovo pravično! Dokler je krajni š. svét pobiral učnino in učitelja plačeval, imel je on pravico imenovanja. Pe odpravljenji učnine je dobil pravico imenovanja okr. š. svét, ker je bil učitelj plačevan iz okrajne šolske blagajnice. A sedaj, ko je za posamezne okraje (posebno kjer je mnogo šol) to breme jelo postajati pretežko, prevzela je sem ter tja deželna blagajnica plačevanje učiteljev.

Radi tega bode pa tudi deželna, oziroma dež. šol. svet, hotela učitelje imenovati.

In baš letos pride pitanje o imenovanju učiteljev v graškem dež. zboru na dnevni red. Na Štajerskem imenuje uže sedaj dež. š. svet do 900 učiteljev, (vseh učitejev je do 1300) ker deželna blagajnica plačuje v okrajne po $\frac{1}{2}$ do $\frac{3}{4}$ šolskih stroškov, kajti posamezni okraji smejo k večjem 7 $\frac{0}{10}$ naklade pobirati za šolo in njih blagajnica toraj sama ne more vsega izplačavati. In kjer deželna blagajnica čez polovico plačuje v okrajno, tam ima tudi pravico imenovanja. Pitanje nastaja: bode li ta centralizacija šolstvu koristila? — Nikakor ne. — Okr. š. svet v imenovanju izgubi svojo najvažnišo pravico. Narod bode torej samo plačeval ter moral gledati, kaj bodo drugi ž njim delali. A radi tega pa tudi postane pasiven ter sedanja gorečnost za šolo bode omerznila in to bi bilo jako slabo. Jelo bi šolstvo iti rakovo pot ter bi zaostalo za en par decenij. In to bi se godilo posebno po tacih deželah, koder biva več narodov. V tacih deželah bi se pripetilo, da bi večina deželnega zastopa prezirala želje manjšine in bi se njej nasproti niti ne ozirala na pedagogiko, kakor hitro bi ne bilo v njenem (večine) interesu. Tu bi šlo le za politiko in učitelj bi bil le pomoček večini, da bi s časom iz pod nog izplavila manjšino, ker učitelji odgojujo mladino ter jo pedagogično napeljujejo, kakor jim drago. Deželni zastop pa bi si uže vedel dobiti tacih učiteljev, ki bi služili njegovim namenom.

Kakor je videti, namerjava se baš to. Ogledujemo si le razmere. —

Okrajnim šolskim svetom se radi tega hoče odvzeti pravica imenovanja, ker ne morejo učiteljev in sploh stroškov za šolstvo iz svojih blagajnic izplačevati. Zakaj uže li ne? — Radi tega, ker jim je deželni zbor — peruti obstrigel in sicer s tem, ka je določil, da sme okrajni šolski svet le 7 $\frac{0}{10}$ naklade pobirati za šolstvo. Kjer pa s tim ne more izhajati, ondi mora dežela (ka-li?) v svojo mošnjo poseči. V okrajno blagajnico plačujejo — prebivalci v okraji. A v dež. blagajnico plačujejo tudi prebivalci okrajev in ti skupaj delajo baš deželo in oni deželane. Tu vidimo torej, da gre denar iz ene in iste mošnje, — iz mošnje deželane. Zakaj bi li ne imel torej narod pravice glede svojega šolstva, s kojim je v tako tesnej zvezi, po svojih neposrednjih zastopnikih govoriti? Neposrednji zastopniki narodovi imajo to prednost pred posrednjimi, da so oni precej iz naroda izšli, dočim so posrednji zastopniki večji del gospodje v glavnem mestu, ki redko razmere po deželi dobro poznajo; oni vedó, kje jih črevelj žuli, a ti se za žule niti ne zмене. Deželi torej ne treba odstopiti za milostno podporo take važne pravice, kajti dežela si svojo mošnjo polni s kervavo zasluženimi novci prebivalcev in je torej dolžna nje tudi podpirati, ne da bi njej prebivalci odstopili svoje pravice.

V graškem deželnem zboru je bilo o tem pitanji uže lani jako živahna debata, ker so bili gg. poslanci raznega menenja.

A letos se nadejamo, da se velika večina izreče, naj pravico imenovanja učiteljev obderže okr. š. svetovalstva, ker sprevidé, ka je uže tako šolstvo jako centralizovano in da bi mu bila še večja centralizacija le na kvar. Uže lani se je potegnili „Lehrerbund“ in druga učiteljska društva za okr. š. svete. Želeti bi bilo, da se tudi letos potegnó za okr. š. svete vsa učiteljska društva in tudi druge korporacije. To pitanje je tudi radi tega na dnevnem redu pri občnem zboru „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ in je le želeti, da se zbor enoglasno izreče za okr. š. svete, kajti jako nehvaležno bi bilo, ako bi mi pomagali narodu, ki nas hrani in šolstvo se svojimi žalji vzderžuje, — peruti striči. *)

Jean.

Zemljepis v ljudskejši šoli.

III. **)

(Dalje. — Glej šte. 27. l. „Slov. Učitelja“.)

Velikost posameznih kronovin avstro-ogerske države in število njih prebivalcev.

(Vabim častite članove, da si pripravite šestnajstine pôl in da porabite za vsako deželo en listek. Izvolite namreč se svinčnikom nanj zapisati: zgorej ime dežele z glavnim mestom, v sredo število □ g. milj in spodaj število prebivalcev, kakor bom narekoval, kar sem nabral iz zanesljivih virov.)

A. V državnem zboru na Dunaji zastopane dežele.

Obseg opravištvá:	Glavno mesto:	Štev. □ g. m.	Prebivalstvo (31. d. 1869)
Šlesko	Opava,	94	513.352
Solnograško	Solnigrad,	130	153.159
Primorsko (Gorica z Gradiško, Istra i Terst z okol.)	Terst,	145	600.525
Kranjsko	Ljubljana,	181	466.334
Koroško	Čelovec,	188	337.694
Bukovina	Černovice,	190	513.404
Gorenja-Avstrija,	Line,	218	736.537
Dalmacija	Zader,	232	456.961
Dolenja-Avstrija	Dunaj,	360	1.990.708
Moravsko	Berno,	404	885.789
Štajersko	Gradeec,	408	2.017.274
Tirolsko in Predarelsko	Innsbruck,	533	1.137.990
Češko	Praga,	944	5.140.544
Galicija	Lvov,	1.426	5.444.689
Skupaj: 30,022.254 □ Mm. =		5.453	20.394.980

*) Tudi s čisto pedagogičnega stališča ne more to šolstvu koristiti, ker bi mej okrajnimi šolskimi svetovalci gorečnost do šolstva vedno bolj in bolj pojemale.

Ur.

**) 6. 8. 1873 na Bizelskem govoril g. Jamšek, šol. nadzornik.

Opomba. Po računu centralne štatistične komisije je bilo v Cislajtaniji konec 1873. leta toliko prebivalcev, tedaj za 579.665 več nego pred štirimi leti. —

Po zemljepisnih knjigah se nahajajo te kronovine po versti, kakor so se z Avstrijo združili, jaz pa sem najmanjšo najpoprej in največo na zadnje imenoval, ter sem Vas povabil, vse to zapisati si, da bi si razmerje velikosti kronovin toliko bolje zapametili. — Iz istega uzroka Vas vabim, da ta pregled ober-nemo in listek z največjo kronovino — in ta je Galicija — na verh postavimo, pod to za 482□ milj manjše Češko, pod to za 411□ milj manjše Tirolsko in Predarelsko, spodaj za 125□ milj manjše Štajersko, potem za 4□ milj manjše Moravsko, dalje za 44□ milj manjše Dolenjo = Avstrijo, spodaj za 128□ milj manjšo Dalmacijo, za 14□ milj manjšo Gorenjo = Avstrijo, za 28□ milj manjšo Bukovino, za 2□ milj manjše Koroško, za 7□ milj manjše Kranjsko, pod to za 36□ milj manjše Primorsko, spodaj za 15□ milj manjše Solnograško in konečno za 36□ milj manjšo Šlesko, katera kronovina je naj-manjša. Poglejmo si še števila prebivalcev v posameznih kro-novinah in zapazimo, da prebivalstvo nej v ravnotežji z veli-kostjo dežel. Najmanje duš šteje Solnograško, za tem prijde Koroško, Dalmacija, Kranjsko, Šlesko, Bukovina, Primorsko, Gorenja Avstrija, Tirolsko in Predarelsko, Štajersko, Dolenja Avstrija, Moravsko, Česko in Galicija. —

Obernimo tudi ta pregled in postavimo na verh listek z Galicijo, potem prijde Češko, Moravsko, Dolenja Avstrija, Šta-jersko, Tirolsko in Predarelsko, Gorenje-Avstrijsko, Primor-sko, Bukovina, Šlesko, Kranjsko, Dalmacija, Koroško in Sol-nograško. —

Največ prebivalcev ide na 1□ miljo na Šleskem, namreč 5461, najmanje pa na Solnograškem, namreč samo 1178; na Štajerskem 2789 i. t. d.

Zdaj pa še zapišimo z arabskimi številkami na levo stran listka (šestnajstine pól), katera kronovina je po velikosti 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14.; in z rimskimi pa, katera je po množini prebivalstva — brez ozira na štev. □ milj — I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII., XIV.? —

B. Dežele ogerske krone.

(Zapišite narekano prav tako na majhne listke.)

Dežele:	Glavno mesto:	štev. □g.m.	Prebival- stvo.
Ogersko	Buda-Pešt	3,896	11,167 455
Erdelj,	Sibinj (nemško) Maros-Vaserholy (ru- munsko) Kološ (mag- jarsko.)	998	2,122.000

Dežele:	Glavno mesto:	štev.	Prebivalstvo.
		□ g. m.	
Hervaško in Slavonija, Vojška krajina (granica)	Zagreb	350	1,023,000
	Zagreb in Temežvar	609	1,197,000
	B. Translajtanija:	5.853	15,509.455
	A. Cislajtanija:	5.453	20,394.980
Cela Avstrijsko-ogerska država		11.306	35,904.435

Naša lepa, žalibože! da razpolovičena država, je razprostranjena mej 42° 10' 5" in 51° 3' 27" severne širjave in mej 27° 11' 35" in 44° 1' 25" vzhodne dolgosti, ter meji proti vzhodu na Rusijo in Moldavo, proti jugu na Turčijo in na odte odvisne državice, na Jadransko morje in Italijo, proti zahodu na Italijo, Švajco, Lichtenstein, Bodensko jezero in Bavarsko in proti severju na Saksonsko, Prusko in Rusko. —

Gerb naše države je dvoglavata kronana postojna. — Od 2. decembra 1848 vlada to državo njih cesarsko kraljevo apostolsko veličanstvo France Josip I., ki je bil rojen 18. avgusta 1830 leta. Njegovo geslo je „viribus unitis“, to je z zedinjenimi močmi.“ (Dalje prihodnjič.)

Zgodovina v narodnej šoli.

(Janko Žirovnik.)

V.

Perzijani. *)

V sedmem stoletji pr. Kr. so se Medii osvobodili asirij-skega jarma in si volili Dejaces-a kralja, ki je utemeljil stolico Ekbatano, je obdal sè sedmimi zidovi in si v sredi sezidal grad. Za njegovega stričnika Ciaksara se je Medija jako povzdignola. Vendar je uže Ciaksarov sin Astijages izgubil prestol in so si Mede njih sorodniki Perzijani podjarmili ter so bili pozneje Medii le duhovniki pri njih. Zgodovina srečnega usurpatorja Cir-a (perzijansko Khurush) je popolnoma mitična.***) Gotovo je, da je bil serčan osvojevalec,

*) Ne mislim obširno o zgodovini nego nekoliko o Ciru in kulturi perzijanski pisati.

**) Pravljica o Ciru pripoveduje takole: Sanjalo se je Astijagu, da njegova hči toliko vode na zemljo vliva, da bode vso Azijo preplavila. Ta senj pove svojim vedeževalcem in ti rekó: „Tvoja hči Mandana porodi sina, ki bode mesto tebe vso Azijo vladal.“ Tega se kralj jako ustraši in da bi nesrečo odvernil, da svojo hčer Perzijanu Kambizu za ženo. Leto pozneje se Astijagu sanja, da v naročji njegove hčere raste terta, ki vso Azijo obsenči. Tudi zdaj so mu vedežvalci senj tako razložili kakor popred. Nato pokliče svojo hčer nazaj in veli svojemu najimenitnišemu slugi Harpagu, da naj njenega sina Ciru umori. Ker pa Harpag otroka neč mogel umoriti, da ga pastirju Mitradata, da bi otroka v gorovji izpostavil. Mitradat pa otroka priderži in pokaže čez nekoliko dnij svojega otroka, ki je še le kar umerl, Harpagu. In tako je rasel Cir

ki je posebno, ko si je podvergel Lidijo,*) greška mesta v

kot sin pastirja in njegovo rojstvo bi se bilo težko zvedelo, če bi se ne bilo nekaj posebnega dogodilo. Ko je bil namreč Cir 10 let star je igral s svojimi tovarši in ti ga v igri volijo kralja. Eden tovarišev, sin odličnega moža, mladega kralja nej hotel ubogati. Cir ga veli kaznovati, kaznovalec jokaje teče domov in njegov oče gre prčeje k Astijagu, da bi kaznoval prederznega pastirja. Astijag pokliče Cir in ga ježno popita, kako se je derznil sina odličnega moža kaznovati. Cir prav prosto odgovori: „Moji tovarši so me volili kralja in ker oni deček nej hotel ubogati dal sem ga kaznovati, kar sem imel gotovo prav, kajti kralja mora bogatin, kakor revež ubogati. Ko Cir govori, opazuje ga v enomer Astijag in se čudi, kako je to, da se mu ta obraz tako znan dozdeva. Ko ga natančneje opazuje, domisli se, da je Mandani jako podoben: „Kaj li, misli si, moj ukaz takrat nej bil izpeljan? Imam li res sedaj sina svoje hčere Mandane pred seboj?“ Da bi izvedel resnico, ukaže pastirja takoj pozvati in ta mu na zadnje tudi resnico pove. Astijag se je pač veselil, da njegov vnuk še živi, posebno ko so ga vedeževalci zagotovili, da je senj bil dopolnjen uže v deškeji igri; vendar je bil jako hud na Harpaga, ker njegovega ukaza nej izpeljal. Povabi ga na videz prijazno k nekeji gostiji in mu veli, naj svojega sina tudi s seboj pripelje, da se bosta s Cirom igrala. Potuhnjen Astijag pa da sina umoriti in, ko je bil Harpag uže pri obedu ves vesel, mu podajo sluge kervavo glavo njegovega ljubčeka. Nesrečni oče jedva utolaži jezo, a na tihem priseže pri prvi priliki maščevati se. Astijag pošlje Cir k njegovemu očetu Kambizu in ta ga da prav ostro in vojaško odgojevati, kar je bilo pri Perzijanih navada. Ko je Cir dorastel, bil je imenovan namestnika Perzije. Harpag misli, da je zdaj prišel čas maščevanja. Zato pozove Cir v nekem pismu, kojega je v necega zajca skrnil, naj se upre. Čestitželnemu Ciru je bil ta poziv jako všeč, in ker so bili uže Perzijani siti medijskega jarma, pa jih je lahko pregovoril, da seupro. Jedva Astijag to zve, uže skliče vojsko in imenuje Harpaga vojvodo. Toda slabeje bi ne bil mogel voliti. Harpag preide z velikim delom vojske k Ciru, in temu potem nej bilo težko Medije si podvreči in svojemu staremu očetu prestola vzeti.“

*) Lidijjski kralj Krez je bil svak Astijagov in pri njem je bil Cir jako slabo zapisan, ker je Astijaga ob prestol pripravil. Ker se je pa sam preslabega čutil, zveže se z azijskimi Gerki, z egiptovskim Amazijem in babilonskim Nabonetom. Da bi bil pa popolnoma gotov, pošlje k delfiskemu orakelju vprašat, če naj bi se bojeval. Poslanci mu poroče sledeči odgovor: Če greš čez Halis, mejno reko Tvoje države, razdeneš veliko državo. Krez si je ta odgovor za svojo srečo tolmačil in udari s svojo vojsko v Perzijo, ne da bi čakal svojih zaveznikov, ki še nejsjo bili pripravljeni. Cir se mu zoperstavi in boj se prične. — ki pa nej bil odločilen. Krez sprevidi, da je sam preslab in se nazaj umakne čez Halis. Mesto, da bi bil pa vojsko pomnožil, raspusti jo misle se spomladi stoperv vojskovati. Cir pa nej hotel dolgo čakati, nakreše Kreza v obližji stolice Sarde in tudi mesto po kratkem obleganji z naskokom vzame. Tudi Krez bi bil kmalu ubit. Bil je ujet in k Ciru odpeljan, da odloči (Cir) kaj naj se zgodi z njim. Cir Kreza z nekoliko odličnimi Lidijani obsodi na germado, ker je baje obljubil prvi sad zmage darovati bogovom. Krez je stal na germadi in uže so vojaci jeli kuriti jo, kar Krez v smertnih težavah obupno zavpije: „Solon! Solon! Solon!“ Cir sam je bil pričujoč in ko sliši te besede, zazde se mu jako pomenljivo. Radi tega ukaže Kreza odvezati in pred-se pripeljati. Na svoje pitanje zve Cir tole: „Sijajni dvor, kojega je Krez v Sardah imel, privabil je veliko tujcev in med njimi tudi Solon-a, modrega postavodajaleca atenskega v njegovo stolicu. Da bi se Krez s svojim bogastvom pobahal, pokaže

malej Aziji,*) Fenicijo in Babilonijo,**) utemeljil pravo svetovno državo, segajočo od Indije noter do sirijskega in egejskega morja. Njegov naslednik Kambiz (perzijansko, Kambuzija) si

Solonu svoje neizmerne zaklade. To na Solona nej naredilo nikakega vtisa. Začude se kralj modrijana vpraša: „Kateri človek, ki si ga ti v svojem življenju videl, se ti zdi najsrečnejši?“ (Krez je bil tako bogat, da je lahko vse imel, kar je li želel, le tujčega mleka ne in se je radi tega nadejal, da Solon napravi njemu poklon.) Solon pa odgovori: „Tilus, Atenski meščan. Živel je dobro, imel verle sinove in videl kako so še njih otroci cveli. Umerl je v nekej bitvi, v boji za domovje, ki se mu je s tem hvaležnega skazalo, da ga je dalo na mestu, kjer je umerl, pokopati.“ Ne pričakovaje tacega, vpraša Krez dalje: „In kedo se ti zdi za Tilom najsrečnejši?“ Brez da bi se kaj obotavljal, odgovori Solon: „To se mi zdita brata Kleobis in Biton, ki sta pri javnej igri dobila prvo dobitko. Vendar se mi zato ne zdita srečna, temveč zato, ker sta lepo — umerla. Ko se je edenok njih mati imela v tempelj Here peljati, čigar duhovnica je bila, nejsjo prišle o pravem času živali, da bi jo bile tje peljale. Ta dva brata pa poprimeta voz ter mater peljeta dve uri daleč v tempelj. Ponosna na tako uprego, prosi srečna mati boginjo, naj bi njena sina plačala, kakor sta zaslužila. Potem so praznovali veselo daritev. Po daritvi zaspita Kleobis in Biton in se ne zbudita več. Boginja je je z lahko smertjo najboljše poplašala.“ Uže v drugo se je Krez zmotil, ker se je nadejal, da bo Solon njega najsrečnejšega slavil. Radi tega nekako nevoljno pobara Solona: „Li mojo srečo Ti tako malo ceniš, da daješ prednost takim mestjanom?“ Na to odgovori Solon resno in s povzdignjenim glasom: „Jaz cenim človeško življenje na 70 let in dnevi v letu si nejsjo enaki v sreči i nesreči. Ti kralj, si sedaj bogat in imaš v oblasti ljudi in deželo, a srečnega ne moremo nikogar pred njegovo smertjo imenovati.“ Teh Solonovih besed se spomni Krez na gromadi vidé, da je sedaj največji siromak srečnejši od njega. Zato so mu ušli izdihljeji: „Solon, Solon, Solon!“ in to ga je tudi smerti rešilo. Ciru je namreč ta pripoved tako ganila, da nej le Krezu prizanesel, temveč ga tudi obdržal kot svetovalec in prijatelja. Vendar mu nej dal odvzete države nazaj.

*) Ko so gerške kolonije v malej Aziji čule, da je Krez premagan, ponudijo Ciru zvezo, proti temu, da ostanó svobodne. Cir njih poslancem odgovori: „Bil je ribič, ki je šel k morju in ribam žvižgal, da bi plesale. A ribe se zato še ne zmenijo. To ga ujezi, verže mrežo in jih polovi. In ko jih pripelje h kraji so — vse plesale. „A, pravi ribič, poprej bi bile plesale, ko sem vam žvižgal.“ Poslanci so to umeli in povedali svojim rojakom, ki so se potem udali mogočnemu Ciru.

**) Po desetletnem miru gre Cir na Naboneta, kralja babilonskega. Ta se mu zoperstavi, a Cir ga nabije in zapodi v glavno mesto. Dolgo oblega mesto, a brez vspeha. Premišljeva je, kako bi mesto vzal, izmisli si nekaj izverstnega. Z večjim delom svoje vojske odlazi od mesta in daleč zunaj da iskopati grabo, po kateri naj bi se Evfrat odtekel in zapustil svojo dosedanjo strugo. In ko so Babilonci imeli neko svečanost, veli Cir Evfrat izpustiti v oni jarek in vojaki so po njegovej stari strugi lahko prišli v mesto in Babilonce pobili. Nabonet se je hotel nekaj ustavljeti, a je v boji sam padel. — O Cirovej smerti pripoveduje pravljica tako-le: V severo-izhodu Perzije so stanovali divji Masageti, pri kojih je tačas vladala kraljica Tomiris. Cir zahteva njeno roko. Ker se pa ona brani upade Cir z vojsko v njeno deželo. Ko so Masageti približujó, popusti Cir svoj tabor z vsemi jedili in pijačami, delaje se, kakor bi se jih bal. To zvižačo mu je nasvetoval Krez, ki je bil njegov zvest spremljevalec. Masageti pridero v tabor in ker je bilo tu desto vina, jamó piti in se kmalu tudi upijané. Cir prihiti nazaj in Masagete popolnoma pobije

je osvojil tudi Egipt in tam grozovito gospodaril. Vendar pa je kmalu pal vsled zarote, kojo so skovali Magiji (Medi) v njegovem gradu. Vsled nove zarote odličnih Perzijanov (7 jih je bilo) je (po srečki) prišel na prestol Darij Histaspis. On nej le uterdil perzijanskega gospodstva nad maloazijskimi Gerki, nego je svojo deržavo, koje dežele so bile do sedaj jako čudno zmašene, tudi notranje organizoval. Toda on, kakor njegov naslednik Kserks (486—465 pr. kr.) sta zastonj vse sile napenjala, da bi si evropejske Gerke podvergla. Tudi Eti-jopi in Sciti, koje so si Perzijani hoteli podverči, so jih jako slabili. Tako so Perzijani bolje in bolje pešali in vsa lepa sredstva, koja so jim bila na razpolaganje, jim nejsa kar nič pomagala. Izgubili so bili vso moč in radi tega Aleksandru Velikem nej prizadevalo osvojenje Perzije veliko truda.

(Dalje in konec.)

Prostoročno risanje v narodnej šoli.

(Ukaz učnega ministerstva od 6. maja 1874.)

1. Ves poduk v risanju v narodnej šoli naj bode skupen poduk, t. j. vse učence enega razreda je istočasno s taisto nalogo baviti.

2. Vse oblike naj torej učitelj pred celim razredom s primernim razlaganjem pravilno in kolikor mogoče veliko na šolsko tablo riše, in sicer tako, da mogó učenci učitelju slediti.

3. Pri podučevanju naj se zmerno dalje postopa, da je učencem mogoče primerno napredovati.

4. Vse risanje v narodnej šoli je risanje s prosto roko, in to izključuje rabo ravnila, krožila itd.

Če se je učitelju na nižji stopinji stigmografičnih tabel ali zvezkov posluževati, ali pa že kar prve vaje brez teh začeti, to se daja vsakemu na prosto voljo. Vsakako naj se pa pri-rabi sigmografičnih tabel itd. na to gleda, da se pike odpravljajo po tem, kakor raste izurjenost v prostoročnem risanju, upe-ljújó naj se pa take vaje tako, da se po malem prestopa od stigmografičnega risanja na prosto risanje.

Kedar so učenci enega razreda tako izurjeni, da mogó proste geometrične slike in njih zveze brez pomot v svoje stig-mografične zvezke risati, potem naj se prestopa k prostoročnemu risanju tako-le:

in kraljičnega sina ujame, ki se je pa sam usmertil, da bi take sramote ne preživel. Tomiris priseže maščevanje in zbere vse bojnike, poprime Perzijane in jih do dobrega nabije. Cir sam je padel in Tomiris mu veli glavo odsekati, jo zmaši v lonec, ki je bil z človeško kervjo napolnjen in pravi: Napij se torej sedaj kervi, koje nikedar nejsi imel dosta." Zgodovinar Ktezij pa terdi, da je Cir padel v nekej bitvi na indijskej meji in so njegovo truplo vojaci njegovi domov prinesli, kar je tudi verjetniše. Cirovo truplo je počivalo v Pasargadi.

- a) Učitelj naj le en del proste simetrične figure na tablo riše, druge dele naj dodajo učenci sami;
- b) naj se povekšuje in zmanjšuje v določenem razmerji, učitelj pa naj pové velikost risanke, kojo imajo učenci po izgledu na tabli izveržiti;
- c) posnema naj se risanka v kakovi drugi določeni nameri, kakor je na tabli;
- d) rišo naj se proste oblike in nij zveze po ustnem narekovanji;
- e) prosta podoba naj se prenese v stigmografično mrežo;
- f) kopira ali porisuje naj se podobe v mreži tako, da učenec sam išče pike in poslednjič tako,
- g) da se mreža popolnem opusti. Te vaje naj se na vsak način na srednji stopinji doverše!

Na prihodnji stopinji naj učenec po narekovanji in predrisanji učiteljevem prostor za svojo podobo sam na papirji določuje in riše le one pike in pomočne čerte, katere so potrebne pri določevanji namere, velikosti, oblike in skupnega razmerja ter posameznih delov podobe.

Predmeti, ki se rišo, naj so mladini znani in primerni njih zmožnosti.

S tem, da so se učenci po načinu povedanem v točkah a—f, vadili risati predmete, ki so jih uže opazovali, izurjevali so se v opazovanji, razumevanji in obderževanji.

5. Proti koncu 2. polovice srednje stopinje se more pripravljati na risanje po narekovanji in sicer s lahкими izgledi iz geometričnega oblikoslovja. To se godi po okoliščinam primernem, počasnem, ustnem navodu, po katerem učenci rišo. Predrisati pa pri tej priliki učitelj nejma.

6. Na zgornji stopinji se začenja poleg risanja po narekovanji tudi risanje na pamet, pri katerem naj se tako-le postopa:

Učitelj riše na tablo prosto podobo, o kateri se temeljito razgovarja in sicer v dialogu; posebno je treba karakteristično stran figure poudarjati; potem učitelj podobo na tabli s čim pokrije, in naloga učencev je zdaj, da jo iz spomina rišo.

Zna se, ka je pri teh risalnih vajah gledé izbiranja predlog prav postopati od stopinje do stopinje in le taki predmeti naj se rišo, katerih oblike so karakteristične in neprekomplcirane.

Risanje naravnih oblik, kakor cvetlic, deželnih prizoróv, živalij itd. naj se opušča.

Vaje v risanji po narekovanji in na pamet so tudi primerne za domače naloge.

7. Učitelj naj popravlja sam le malo, ampak učeneci naj to storé po učiteljevem navodu.

Popravljanje celemu razredu ima prednost pred poprav-

ljanjem poedinim. Pri popravljajanji celemu razredu je tako-le ravnati:

Kedar je učitelj po pregledu šolarskih izdelkov zapazil, da ima večina eno in isto pomoto, tedaj narisa on risanko z istimi napakami na tablo prav veliko, napake in vzrok napak se razlaga ter se kaže na sličnost drugih znanih predmetov. Naposled se vsa slika na šolski tabli popravlja.

8. Na srednji stopinji se začenja risanje tudi s porabo mrež, katere učitelj načerta. Proste geometrične figure so podlaga prostemu risanju.

9. Na zgornji stopinji je kopiranje s table nadeljevati.

Kedar učenec na prejšnji stopinji dosta izurjenosti v razumevanje in risanju geometričnih oblik dobi in tudi geometrični ornament, po predpodobi učiteljevi posnemati more, potem se začenja risanje listovih in cvetličnih oblik in prostih ornamentov in se nadaljuje tudi v zloženih oblikah.

Na tej stopinji se lahko tudi določbo v 1. točki prezre in zmožnejši učenci morejo sem ter tja tudi po predlogah risati. Na tej stopinji je tudi primerno, da učenci rišó prešane (tiskane) rastlinske liste (verbove, deteljne, robidne, jagodne, beršljenove, javoróve, hrastove liste itd.)

Za dečke je primerno risanje tehniških objektov (proste duri, vrata, omare, peči, okna, monumenti, mrežasti plati); pri tem pa je respektivno risanje popolnem opuščati in samo spredno stran predmeta risati. Tu je tudi prilika, učence v razumevanju mer in razmer uriti, posebno s tem, da se predmet zdaj manjši zdaj večji nariše.

Risanje pri deklicah na tej stopinji naj se posebno na ženska dela ozira.

Učna tvarina je tukaj prosti in zloženi plošnati ornament, črtikaste in ravne okinčevalne oblike (rosete, zvezdnate slike, okviri, robi, meandri, okinčanja robov plošč itd.)

Natančna posnemanja natornih rastlinskih in živalskih oblik, t. j. risanja senčnatih in malanih cvetličnih, živalskih in deželskih slik naj se popolnem opuščajo, ker preveč časa zahtevajo.

10. Na dvo- in trirazrednih šolah naj se vsaj to doseže, kar se za srednjo stopinjo zahteva; pa tudi pravilni mnogokoti in krog se mora vzeti.

Materijalije (sredstva).

Za predrisanje naj služi učitelju tabla iz lesa, černo narvana, in dobra bela kreda. (Platnena tabla nej v ta namen tako pripravna, ker se elastična plošča vdaja tisku, ki se nanjo pri risanju dela). Na eni strani table naj se z rudečo oljnato barvo stigmografična mreža naredi. (Med pikami naj bude 3" prostora). Druga stran table naj ostaja črna brez vsakih pik

in čert. — Potrebno je torej, da je ta tabla, kolikor mogoče navpična nasproti risajočim, da mogó učenci na tabli risane oblike prav videti in posnemati.

To se prav lahko naredi na stojalu, katero se na steno priterdi in preskerbi s potrebnimi latami (lajštami), po katerih se tabla gori in doli pomika. Treba je tu uže lukenj ter klinov.

Kot risalno orodje za učence je treba pri prvih vajah znane elastične ali škerlinate table s čertalnikom, za nadaljne vaje pa stigmografično pikčasti zvezki, najpervo ozko, potem pa široko pikčasti, nazadnje pa samo sešiti risalni zvezki, ali tudi posamezni listki čistega belega papirja. Risanke (sešitki) pa, v katerih so izgledi uže tiskani, naj se pri podučevanju ne rabé.

Svinčniki naj ne bodo za učence premeški, ker je ž njimi težko čisto risanko izdelati, pa tudi ne preterdi, ker se ž njimi roka ne more lahko in prosto gibati, kar pa je treba za prosto risanje. Srednji svinčniki so torej najboljše v ta namen (p. Hartmuth št. 1. v belem lesu).

Da se odpravi zamudno in sitno rezanje svinčnikov mej podukom, želiti je, da vsak učenec 3 uže poostrene svinčnike v šolo prinese.

Raba barvanih olovk pri risanju na spodnji in srednji stopinje nej dovoljena, to se dovoljuje samo na zgornji stopinji pri deklicah, kedar rišo primerne obrazce.

Razumljivo je samo po sebi, da je učitelju učence v porabi risalnega orodja učiti, in da naj pazi, da je v tem orodji red in enakoličje v risankah in listih v vsakem razredu.

V risalnici naj pade svetloba skozi okna le na eni, in sicer na levi strani risajočih, da mogó učenci svoja dela lahko pregledovati. Strogo je tudi na to paziti, da učenci med risanjem nejmajó očij preblizo papirja ali table, ker se s tem vid slabi in kratkovidnost pospešuje.

Dopisi.

Iz **Rajhenburg-a** 12 avgusta. V št. Petru pod sv. Gorami je imelo učiteljsko društvo za okraje Kozje, Sevnica in Brežice svoj redni shod, koji je računal 17 udeležiteljev.

G. predsednik pozdravlja navzoče in jim priporoča ondošnjega tovariša, starega učitelja Knežarja, ki nas misli zarad onemogle starosti na učiteljstvenemu polji uže skoraj zapustiti i po dolgem, trudljivem delovanji v počitek iti, tudi v naprejšno bratovsko prijateljstvo.

Dalje predstavlja poterjenega uč. pripravnika, g. Matko, kot svojega namestnika za čas svoje inšpekcije.

Ker je društvo v enem prejšnjih shodov sklenilo, risarske predloge sedanjega c. kr. dež. šol. nadzornika g. Rozek-a tudi v II. izdaji naročiti

si, naznanja g. predsednik, da nej pričakovati II. sèrije, ker g. izdatelj ne misli nadaljevati izdavanja omenjenih risarskih prodlóg.

Na dopis komitéja II. skupščine hrvatskih učiteljev v Petrinji, so voli g. Poljanec, da se ima kot zastopnik našega društva omenjene skupščine hrvatskih učiteljev udleževati.

Kot odposlanec k štaj. „lehrerbundu“ se voli g. Jamšek.

Pismena zahvala „Učiteljskega društva za slov. Štajer“ za obilni pri stop i podpora se vzame naznanje.

G. nadzornik razdeli naročene ministerske učne črteže za ljudske šole posamezne po 5 kr., onim, ki jih želé.

Potem pokaže g. predsednik od g. Renner-ja na ogled poslano stensko tablo sè sekiricami za podučevanje v petji (takšnih tabel je 12 z navodom pri poduku). Tako tudi raztegne zemljevid od viteza g. Močnika, bivšega dež. šol. nadzornika; na tem je zaznamovana večja ali manja pridnost v šolskem obiskanju po okrajih sè temnejšo ali svetlejšo zeleno barvo.

Temu sledé prodavanja in sicer: a) o „čebeloreji“ je razlagal prav po domače g. Kregar.

b) Kot drugi govornik je nastopil g. Kokot; govoril je splošno o „vinoreji“.

c) O „zemljepisji“ v ljudske šoli je nadaljeval g. predsednik.

Prihodnji shod bode 22. okt. v Rajhenburgu.

V. Jarc.

Iz ptujske okolice (O okrajni učiteljski konferenci 20. avg.) Nazoča je bila večina učiteljev iz ptujskega, ormuškega in rogaškega okraja. Predsedoval je okrajni nadzornik Peter Končnik. Kot gostja sta bila nazoča okrajni glavar Trautwetter in ptujski župan dr. Strafella. Za zapisatelja sta bila izvoljena: Kovačič in Kosi, učitelja v ormuškem okraju. Za svojega namestnika izvoli si predsednik Orača, nadučitelja v Rogatcu. Razprava si je veršila po večem le v nemščini, le nekateri poedini govorniki spregovorili so tudi v slovenskem jeziku. Iz predsednikovega nagovora omenjamo to-le: Na nekaterih šolah se kaže napredek, na drugih je sploh pri starem, a nekateri pa gredó celó rakovo pot, čemur je slabo šolsko obiskovanje vzrok. Učitelj naj vestno in mnogo v novi meri podučuje, ker to praktična potreba terjá. To naj stori tudi pri odraslih o nedeljah in praznikih. Predsednik se tudi pritožuje o slabem podučevanju v nemščini (!), da se ta predmet zanemarja, da ga krajni šolski svetovalci o tej stvari poprašujejo (?), da ljudstvo nemščine terjá (??) itd. (G. nadzornik! zakaj pa se tako za slovensščino ne potegujete, je li mar drugi deželni jezik važnejši od materinščine? Ur.) Pritoževal se je dalje v pomanjkljivem podučevanju v petji in o neredu pri uradnih šolskih spisih.

Pogovor se je zdaj pričel o „pazljivosti učencev v šoli“. O tem je poročal učitelj Horvat, ki je več točk za resolucijo predlagal, ki so bile tudi sprejete. Ker so take zadeve dobrim učiteljem znane, nočem jih tukaj ponavljati. O normalnih učnih načertih je imel referat nadzornik sam. Ker so izišli dvojni načerti, ki so se celó v bistvenih rečeh navkriž, ker

se zaradi tega posebni odsek deželnega šolskega sveta o načrtih vnovič posvetuje in ker bode tudi deželna učiteljska konferenca to stvar še pretrsovala, zavoljo tega predlaga govornik, da se v tej točki preide na dnevni red, kar je bilo tudi sprejeto. Po nasvetu nadučitelja Ravšel-na se volijo novi odborniki za učiteljske bukvarnice, kateri naj poslujejo 3 leta, kar skupščina obobri, ker v postavi nej o tem nobene določbe. V stalni odbor pa se naj prvo izvolé: Za ptujski okraj: Horvat, Vobič, Možina, Schweigel, Ferk in Weingerl.

Za rogački okraj: Orač in Škrabelj.

Za ormuški okraj: Jurša, Strenkelj, Kovačič in Ravšelj.

V odbor za bukvarnico pa so volitve tako-le se izveršile: Za Ptuj: Ferk, Horvat, Možina, Schrei in Sernec; za Ormuž: Jurša, Kovačič in Strenkelj; za Rogatec: Orač, Škrabelj in Čokelj. Med zborovanjem došel je prijazen telegrafični pozdrav od učitelja Jurša, ki je bil pri učiteljskemu zboru na Dunaji nazoč. (Konec prih.)

Šolske novice in drobtine.

(Pervi občni zbor „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“) bode ob enem „pervi slovensko-štajerski učiteljski zbor“, ker bode vsak slovensko-štajerski učitelj smel govoriti in glasovati. Samo o zadevah „Učiteljskega društva za slovenski Štajer“ morejo glasovati samo družabniki. Zborovalo se bode v Wiesthalerjevi dvorani (Hotel zur Stadt Wien). Začetek v ponedeljek in torek ob 9. uri dopoldne. V istej gostilnici je v ponedeljek skupni obed. Cena za osebo naznanjamo prihodnjič. — 20. zvečer ob 7. uri je predzborovanje zastran pogovora o volitvi predsednika in natančneje o dnevnem redu.

G. govornike (referente) prosimo, da nam pišejo, o čem bodo poročali, da odbor vsakemu predmetu poročevalca odloči. Tudi prosimo, da nam ob kratkem svoje resolucije objavijo. —

Odborniki društva, na koje se imajo udeleževalci odbora obrniti v vsaki jaki reči, zlasti v zadevi stanovanja, bodo udeleževalca na kolodvoru pričakovali. Da nej treba vsem p. n. gg. udeleževalcem v Ljutomer po pristopnice pisati, naznanjamo, da se dobé tudi v „Narodni tiskarni“ v Mariboru, pri g. Slekovcu, učitelju v Jarenini, pri g. Jurkoviču, uč. v Šmarji, pri g. Megliču učitelju na Vranskem, pri g. Jarcu v Rajhenburgu, in pri g. Kunštiču, učitelju v Brežicah. *)

(„Učiteljsko društvo za slovenski Štajer.“) Pravi udje (na dalje): 21. Jarec Valetin, učitelj v Reichenburgu; 22. Kosi Ivan, učitelj v sv. Lenartu pri Veliki nedelji; 23. Lapanje Ivan, nadučitelj v Ljutomeru; 24. Lavrič Josip, učitelj v Gradci; 25. Leban Anton, učitelj v Mozirji; 26. Lesjak France, učitelj na Planini; 27. Miklošič Ivan, učitelj v Mariboru, 28. Oberski Miha, učitelj v Lembergu pri Šmarji; 29. Pernišek Blaže, učitelj v Ljutomeru; 30. Preširen Dragotin, nadučitelj v Mozirji; 31. Poljanec Josip, učitelj v Brežicah; 32. Pezdevšek Davorin, učitelj na Sladkeji gori; 33. Pugalj Jakob, učitelj v Žibiki; 34. Repotočnik Luka, učitelj na Bizeljskem; 35. Repič Matevž, učitelj pri sv. Miklavžu pri Ormužu. (Dalje prih.)

(1. občni zbor Učiteljskega društva za slovenski Štajer“) bode imel v zadevi našega društva odločiti: 1. stalni društveni sedež (vsaj

*) Glej nižje še nekaj o tem!

za bodoče leto); 2. donesek družabnikov v bodočem letu; 3. volitev društvenega predsednika in 14 odbornikov.

(22. septembra) popoldne je izlet k sadje- in vinorejski šoli pri Mariboru, koje ogledati je na odborovo prošnjo ravnatelj g. Götthe radostno pripustil. Ker bode omenjeni gospod takrat na odpustu, razkazoval bode učiteljem naredbe v tem zavodu adjunkt g. Heinrich. Mislimo, da si bode vsak učitelj z veseljem ta zavod ogledoval.

(Učiteljsko društvo mariborske okolice) je poslalo g. Müller-ja in g. Rošker-ja, nadučitelja v Lembahu kot zastopnika svoja na 2. hrv. učiteljsko skupščino v Petrinjo. Tudi „Učiteljsko društvo za slovenski Štajer“ bi bilo rado iz mej ljutomerskih odbornikov poslalo kojega na ta znamenit zbor, toda temu so bile opovire v Ljutomeru toliko zaradi stroškov, kolikor zaradi odpusta. Naprošen pa je bil g. Poljanec, učitelj v Brežicah, da zastopa v Petrinji tudi naše društvo. *)

(Okrajno učiteljsko konferenco) imajo 14. in 15. septembra v Mariboru učitelji mariborskega, bistriškega in lenartskega okraja.

(V Frauhajmu) se je 1. avg. t. l. odprla 3razredna šola. Tudi dvorazredni šoli v Slivnici in Selnici bote na 3 razrede razširjeni.

(Deželne učiteljske konference). V Bukovini je bila dež. učiteljska skupščina uže 28. julija in je trajala 5 dni. Na dnevnem redu je mej drugim bil tudi pogovor o podučevanju v raznih deželnih jeziki. 13. septembra bode deželna učiteljska konferenca v Celovci, 15. in 16. sept. v Salzburgu, 21. v Ljubljani, 22. na Dunaji. Tudi istrijski učitelji bodo imeli sredi septembra enako skupščino v Poreču. Povsodi torej živahno gibanje in zborovanje. Brez vpeha ne more to biti.

(Hrvatsko šolstvo) bode dobilo bržčas prav izvrstne zakone, izdelane po najnaprednejših načelih pedagogike. Baš zdaj se v hrvatskem zboru pretesujó

(J. A. Komenskemu), slavnemu pedagogu, postavili so československi učitelji v Prerovi lep spominek, kojega so 19. avg. svečano odkrili.

(Frančiškonom) v Kamniku na Kranjskem je deželni šolski svet naložil, da morajo narediti učiteljski izpit, ako hočejo še dalje podučevati. Dobro!

(Družba sv. Mohora) šteje letos uže 24.000 udov. Lep napredek je to za Slovence in za družbo, katera izdaja sleherno leto tudi take knjige, katere more tudi narodni učitelj z vspehom v svojem poklicu rabiti.

(6. avstrijski občni učiteljski zbor) bil je 18. avg. na Dunaji. Predsedoval mu je znani direktor Bobies. Pervi den se je jako živahno pretresovalo znano vprašanje o „narodni šoli kot državni napravi“. O važnejših sklepih skupščine utegnemo prihodnjič poročati.

(15. septembra) se začne zasedanje štajerskega deželnega zbora. Učiteljska društva naj po prijaznih poslancih podajajo peticije o raznih naših revah, zlasti pa o oni terdi določbi zaradi upokojevanja učiteljev, po kateri se starim učiteljem 4 službena leta samo za 3 pri pokojnini uštejajo. —

(G. Janko Žirovnik), tajnik našega društva, je dobil učiteljsko službo v Starem tergu pri Ložu na Kranjskem. Mi obžalujemo, da zgubi naše društvo to mlado, sposobno in delavno moč in to tem bolje, ker bi jo šolske oblasti lahko v Ljutomeru pridržale bile le z malo nakladi k prenizki plači imenovanega učitelja. Pa dotični možje še sploh mislijo, da je učiteljev na svetu še toliko, kakor gob po šumi ob deževnem vremenu. Gotovo se bodo varali.

(Učiteljska plača in ženitev). Na zgornjem Koroškem — tako poroča „K. Sch.“ — hotel se je učitelj oženiti. Nevesta pa mu je bila

*) Kar je tudi storil ter v imenu našega društva zbor pozdravil
Ur.

nedostaletna sirota, za katero je bilo treba pri sodnji, kot višjemu oskrbništvu za ženitveno dovoljenje prosti. In glej! okrajna sodnja te ženitve ne dovoli, rekoč, da ima ženin prepičlo plačo (430 gld.) in nevesta prepičlo doto (400 gld), da bi jima bilo mogoče družino svojemu stanu primerno izrežati.

(Učenka — nevesta). V Hradcu na Českem je nedavno učenka 5. razreda naznanila svoj izstop iz šole s tem vzrokom, da se bode — omožila. Stara je še le 14 $\frac{1}{2}$ let, ženin je doslužen vojak. Da le neki ljudje tega ne zvedó, kajti iz tega bi si utegnili kapital delati.

(Sultan in turško šolstvo). Sultan ima na leto 29.000.000 frankov, za skupno šolstvo pa se na Turškem potrosi samo 16.500.000 frankov.

(Na Goriškem) postaja — kakor se po časnikih toži — veliko pomanjkanje učiteljev. Pa vsaj nej čuda, ko je ondi najvišja plača 600 gld., a najnižja 300 gld. Lani je deželni zbor nekaj poboljšati — hotel, a poboljšal nej, in dotične postave ministerstvo, hvala bogu! nej odobrilo.*)

(Koroški učitelji) uživajo, kolikor je nam znano, malo svobode. Na perste jim stopa menda deželi šolski svet. Vendar pa se hočejo braniti, kakor nam lepo spričujejo razni zbori koroškega učiteljstva, pri katerih so se vsikdar za prav važne pravice potegovali. Pri priliki spregovorimo več o tem.

(Za Terst in okolico) je dr. Ivan Lozar, gimn. direktor v pokoji, imenovan za okrajnega šolskega nadzornika.

(„Nemščina po naših šolah.“) K temu sestavku v 3. štev. „Učitelja“ dodajamo nekoliko pojasnila.***) 1. V onem spisu nejsmo zagovarjali nemščine v slovenskih šolah, kakor so nam nekateri spodtikali. Tega po našem prepričanji nikedar ne moremo storiti, ker po občnem mnenji slavnih pedagogov ne spada nematerinski jezik v narodne šole. 2. Po vseh šolah na slov. Štajerji se nikakor ne podučuje v nemščini — vseh šol je pa okoli 200 — torej smo takrat v omenjenem članku napačno terdili, ko smo rekli, da se v 200 šolah v nemščini podučuje.

(Nov učni pomoček) za slovenske šole bodo „pregibljive čerke“, katere je sestavil g. Ivan Miklošič, učitelj na c. kr. vadinici v Mariboru. Za danes opazujemo samo g. šolske voditelje na to novo učilo prihodnjič enkrat, ko bode delo popolnem na svitem, pregovorimo kaj več o tem.

(V ljutomerskem okrajnem glavarstvu) se ima 8 novih šol ustanoviti, in sicer 5 v gornjeradgonskem in 3 v ljutomerskem šolskem okraju.

(Hvalevreden sklep). Ljutomerski okrajni zastop je v svojem zborovanji 27. avg. ustanovil štipendijo za 100 gld. za enega učiteljskega kandidata, in podučiteljskim službam v Ljutomeru, pri Malinedelji in pri sv. Križi je dodal skupaj 150 gld., to je po 50 gld. za vsako šolo.

(6 Metelko-vih daril) po 42 gld. je za kranjske učitelje razpisanih do 20. sept.

(Pervi zbor slovensko-štajerskih učiteljev.) K dosedanjim naznanilom imamo še dodati: V pondeljek 21. sep. (ne 22.) po skupnem obedu je izlet k vinorejski šoli; po izletu imajo pevci ob 6. uri preskušnjo, ob 8. uri je potem učiteljska beseda. 22. septembra od 7—9. ure dopoldne si morejo učitelji ogledati mariborske šole in sicer: učiteljišč, mestno deško in mestno dekljsko šolo, katere imajo marsikaj za šolnike zanimivega. Ob 1 $\frac{1}{2}$ 10—12 je potem drugo zborovanje. Točno ob eni uri po oludne pa je izlet v Rotwein, ogledat ondoto izgledno šolsko poslopje.

(„Slovensko učiteljsko društvo“) zboruje 10. t. m. — kakor smo že zadnjič razglasili. Ker uže dve leti nej imelo občnega zbora, ker

*) Da bi vsaj letos deželni zbor kaj storil!

Ur.

**) Na to nas je dopisnik opomnil.

Ur.

je pri njem sedaj nekaka zaspanost, bojzljivost in še nekaj grehov; zavoljo tega svetujemo ljubljanskim slovenskim učiteljem, da se zopet svoje naloge zavedó, in drugi slovenski učitelji pa naj blagovolé ljubljanske podpirati. Vsakako pa naj se mnogo učiteljev tega zbora udeleži!

(V Ljutomeru) je bila 5. t. m. okrajna učiteljska konferenca, o kateri prihodnjé poročamo.

(Letno poročilo idrijske šole), nemško in slovensko, navaja 9 učiteljev in 494 otrok v vsakdanji in 117 v nedeljski šoli, katero je kranjski deželni zbor zopet vpeljal. Slovencev je 641, Nemcev pa 8, vendar se morajo Slovenci ondi preveč z nemščino mučiti. Posebnega sestavka to poročilo nema.

Razpisi učiteljskih služeb po Slovenskem.

Na Primorskem: V sežanskem okraju: učiteljske službe po 400 gld. v Povirju, Rodiku in Štijuaku, po 300 gld. v Kobiljiglavu, Votovljah, Velikem-dolu in Vojššičici; podučiteljska služba v Sežani s 400 gld. in v Komnu s 300 gld. in stanovanjem — do 10. sept. na krajne šolske svete.

Na Koroškem: Nadučiteljska služba v Libeličah (Leifling) s 560 fl. in stanovanjem do 20. sept. pri okrajnem šolskem svetu v Velikoveu.

Na Kranjskem: Učiteljske službe v Zalem logu, Olševku v Cerkljah po 400 gld. (v kranjskem okraju) do 12. sept. v Doljni (v kerškem okraju) s 500 gld. do 26. sept. in v Kranju s 500 gld. do 24. septembra.

V Istri: V šolskem okraju Koparske okolice so razpisane sledeče službe: —

Učiteljske službe v šolski občini III. vrste v Ospu, Borstu, Boljuncu, Rizmanji in Lonki.

Dohodke teh služeb naznanja deželna šolska postava od 30. marca 1870.

Prosilci naj svoje prošnje vložijo, previdene z dokazom učiteljske sposobnosti in dosedanjega službovanja najdalje do 30. septembra t. l. pri dotičnih krajnih šolskih svetih.

Premembe v učiteljskem stanu po Slovenskem.

Na Koroškem: G. Franjo Podobnik je zaterdno imenovan pri sv. Jakobu blizu Celovca.

Na Štajerskem: G. Golob Franjo podučitelj v Frauhammu, g. Lever, podučitelj v Sent-Ilu, g. Ernest Tribnik podučitelj pri sv. Lorencu na kor. železnici, g. Tribnik Ludwik, podučitelj v Polčanah, g. Javnik, podučitelj v Šmartnem pri Vurbergu in g. Geratič podučitelj pri sv. Antonu v Slovenskih goricah.

Popravek: Na strani 86. št. 6. „Slov. učitelja“ v tretjej versti prve opombe čitaj mesto feničanskim: egipčanskim.

Listnica: G. J. R. v L.: Naše društvo ima mnogo stroškov, ne more „pristopnic“ zastoj dajati. Le v obilném številu se zbora udeležiti. Bratovski pozdrav!

Lastništvo „Učiteljsko društvo za slov. Štajer“.
Za uredništvo odgovoren D. Lorenc. — Tisek „Narodne tiskarne“ v Mariboru.